HOSPITIO EXCEPTAM

AB ELISABETHA DEIPARAM VIRGINEM

Proſequuntur

Latinè, Græcè, Oratoriè, Poeticè.

STEPHANVS LOMELLINVS GENVENSIS.
VALERIVS ARIGVTIVS PERVSINVS.
GEORGIVS SPINOLA GENVENSIS.
Sem. Rom. Conuict.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMÆ.
Ex Typographia Franciſci Corbelletti.
MDCXXXIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſs. P. Magiſtro Sacri Palatij Apoſtolici.

A. Torniellus Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Nicolaus Riccardius, Sacri Palatij Apoſtolici Magiſter.

ELISABETHAM INVISENS VIRGO VETEREM HOSPITII MOREM EXSEQVITVR.

Oratio habita

A' STEPHANO LOMELLINO GENVENSI.

DVM numinis hoſpitam excipimus Virginem: ſolemnem hoſpitij morem exſequimur cum plauſu ſalutatione ſacrificio. Et non irrepant omnes letitiæ nobis in ſinum quibus auſpicato oboritur in Hoſpitium Virgo acceſſu planè Solari. Certè, etiamſi de montibus orta, ſe potius monticultricem probauerit Lunam: cum tamen ipſo Sole ſit fœta quem Amoris obumbrantis in Ecclipſi languentem noſtræ humanitatis tela veſtiuit: mulier amicta Sole, mirifica mutatione Sol euaſit. Quando igitur Solis aduentum inductis Hilarijs veteres colebant, & tota rerum Vniuerſitas cum plauſu excipit, & quotidiana lætitia: quia nimirum in illo ſuas iam diuinat fortunas, & antecapto gratulationis officio maſculi ſideris veneratur initia. nos etiam par eſt noſtra Hilaria celebrare, dum adoramus in Virgine aduentantem Solem, cui pro radiorum corona communicata diuinitatis nobilitas eſt; pro iubaris honore ſplendoris inacceſſi Maieſtas; pro aureo curru Charitas, Virtutibus acta iugalibus; pro Aurora etiam, quæ noctem di-

ſturbet horroris; ſoſpitalis eſt Aura oris, cuius aſpectu teterrima quæque ſerenantur,

Adeſt ergo nobis hoſpita Virgo, quia Sol etiam hoſpitatur in terra: ſed hoc, benignius, atque præclarius nobiſcum agitur, quod dum excipimus Virginem non radio Solis, vt terra delicatè libamur, ſed ipſius numinis præſentiſſima virtute peruadimur, & beamur. Vt iam execremur humani ritus degeneres nationes Aegyptios, Afros Gamphaſantes, quos profectò vellemus proſcriptos, interque agnatas pecudes è finibus humanitatis amandatos, ſi viſa ſemel hac peregrina incicores obduraſſent. quamuis proculdubio quas oras Hoſpes Magna ſuccederet, quos homines viſeret in humanos, de repente pacaſſet ſenſuque inſolito humanitatis afflaſſet illa quæ vno coniectu oculi auolare fecerat ad ſe numen inquilinum; ſeueramque olim, ac tetricam illam Maieſtatem ita molliuerat, vt planè faceret humanam: & quæ hoſpitio omnes gentes exceperat, aſylum ipſa commune, ac diuerſorium perditæ mortalitatis, Numinis & hominum hoſpita, nacta eſſet apud quaſcunque nationes hoſpitium. Quare barbariem condonamus populis aſperis, & efferatis qui nullos vnquam tales hoſpites offenderunt: Et nunc ſi nunquam alias ſacroſanctam Hoſpitij Religionem veneramur: non quia ille nobis exemptus eſt ſcrupulus, qui torſit antiquos, ne deorum aliquem humana ſub facie latentem aut interdicerent tectis, aut Lycaonio facinore haberent inhumanius: ſed illa contigit ſors ſupra votum, vt Deiparam atque inuolucro Corporis conterraneum exciperemus Deum: profectò bona ope aucti fortunatique quoniam non Apollonium Thyanæũ diuinũ hominem temerè habitum cum Babylonio Rege recepimus nõ Idæi numinis hoſpites commẽtitiã cùm Scipione Deorum matrem: ſed germanam Numinis parentem & Arcam Dei nulla Sacrorum vmbra, ſed ipſa Diuinitatis præſentia refertam intra noſtras ædes induximus. Ne verò taciti tantæ dignationis beneficium diſſimulemus, age accedentem Peregrinam venerabundi de more ſalutemus variaque adhibeamus nomina: vt alienã nomenclaturam deteſtãtium Numinum ritum ſacremus potius quã ſequamur. Veniſti Meta felicitatis, Diuinitatis cõfinium, mortalitatis ſequeſtra, Orbis Patrona, naturæ priuilegium, Virginitatis acceſsio, Soſpitatis Ara, Virtutis Auguſtale veniſti? Veniſti Diuini operis argumentum, Vniuerſitatis delicium, atque breuiarium, Emporium

porium commercij ſalutaris, Teſſera fœderati numinis, Salutis patrimonium, Adytum ſacrorum, Volumen miraculorum, in quo rerum omnium ſcientiam, atque ornatum vno Verbo contraxit Deus. Veniſti vno Deo minor Virgo, auſim dicere, par Deo: ſi nō etiam maior es iure matris: & quorū aciem mētis meritorū excelſitate fugiebas: oculos amiciſſimo conſpectu conſecraſti Tu, quæ, vt faceres Omnipotentiæ fidem: eum, qui fecerat omnia ipſa feciſti. Elaboro in tuæ ſalutationis perquirenda nomina, nec inuenio. Excelluit aliqua ſanctimoniæ laudibus fœmina; ſed hæreditaria labe primæ conditionis obſoleuit: illius adoleſcens ætas virtute vernauit; at effœta ſenectus elanguit: aliam ſanguinis claritas, ſed non etiam animi nobilitas honeſtauit: illa ante nuptias integritatem, caſtimoniā illa tenuit in orbitate: Hæc oris venuſtate floruit; at iactura pudoris exaruit: prolem illa relicto flammeolo; Virginitatē illa innupta comparauit: filium hæc edidit; ſed hominem genuit. poſtremò nulla adhuc extitit mulier, cuius ornamenta virtutū nulla vitiorum contagione fœdarentur; vel certè cuius eſſet laudatio omnibus numeris abſoluta. at tibi vni, Virgo Ingenua, tanta omnis glorię accidit dignitas, tanta virtutum concinnitas, tantus laudum omnium conſenſus: vt & innocentiam vitę originis ſanctitas, & ſanguinis claritatem integritas animi, & formā pudicitia, & pudicitiam fœcunditas, & fœcunditatem prolis diuinitas cumularit. Interea quia penè vulnero, & excellentiā, & moderationē tuā, cùm priuatę ſortis titulis, cùm tuarū commemoratione laudum, interciſa ſalutatione noſtra, Virgo, tutè ipſa reliquum hoſpitij morem exſequere. Et Videte. A. quam comiter atque humanè ritum omnem veteris hoſpitij Virgo perſequatur. nec mirū: A Numine didicit ſeſe moribus noſtris aptare: & dum fœcundo Diuinitatis illapſu in Deum modò abijt diuinum eſſe didicit ſeſe ad homines abijcere, ad eoſq; benigna propenſione, ac facilitate deſcendere. Quia igitur hoſpitum erat ignotam terrā ſalutare, eamque leuiter oſculari: idipſum Virgo in limen hoſpitij progreſſa ſeruauit. Annon, dum ſaluere Eliſabetham iubet, vnaque impertit ſalutatione abſtruſum in vtero Ioannem: terram, non ſine oſculo ſalutauit? Profectò vbi vox olim Numinis operoſa ſuper Abyſſi faciem inſonuit, & alluuionem diſpeſcuit aquarum, & ſtuporem brutæ telluris excuſsit: è veſtigio tellus adhuc incognita in montes exceſſit: deceſſit in valles, in planities excurrit: in flores etiam ſtirpes, atque

aibores germinauit. Eadem ratione nunc Virgo eodem fœta,& efficax Verbo hoſpitaliter ſuorum terram alloquitur: & inde Eliſabetham ſenio frigeſcentem Spiritus ſanctus impleuit, ille ſcilicet ſpiritus, qui ſubiectis olim incubans vndis vitalem animam, caloremq; generoſum rerum cauſſis diſſeminauerat: & Ioannem tetro primigenij ſceleris torpore iacentem Virgineæ vox ſalutationis vbi tetigit, ita prorſus expergefecit, atque vegetauit: vt reſtitutus ſibi demum beatiſsima autumnitate floruerit; & oſculum amici iam numinis expertus gaudio exultauerit inexpleto. Inter hæc Eliſabeth prodigio perculſa,miraculiſque inteſtinis excitata,adeſſe facilè numen in hoſpita Virgine animaduertit: Hoſpitalem igitur Athenienſium ſecuta morem, ſiue potius amori obſequuta ſuo, Aduentitiæ diuinitati conceptis verbis ſacrum inſtruxit, & thureas inter preces, ignemque pacalem pietatis, prolem ſuam iam Cœlo iuratam Victimam,Amoris igne torrendam, anili pluſquam fortitudine, & non ſine exempli incremento gentilitij, Charitatis cultro mactauit. Virgo contrà integerrima præſens Aris numen, immo etiam Ara numinis, & Sacerdos, Amoris ſacrificium Hoſpitalis, laudatiui carminis oraculo conſummauit.

Ita Virgo noſtris hoſpita in ædibus hoſpitij morē omnem exſoluit, hoc quidem laude, ſtudioque digniſsima noſtri pectoris, quod pia comitate, vt aiebam,noſtris ſe rationibus tenuauit, at mihi hoc ipſo receſſuri mox gaudij cogitatio doloris eſt cauſſa immedicabilis, quòd Hoſpita, non Domina dicitur aduenifſe: perinde quaſi non poſsit, ſi velit, & ò velit, nanciſci in cordibus noſtris non hoſpitium modo trimeſtre, ſed domicilium æternum. Dixi.

ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΠΑΡΑ ΤΗ ΕΛΙΣΑΒΕΘ ΚΑΘΑΓΟΜΕΝΗΣ

ΔΕΙΠΝΟΣ ΞΕΝΙΚΟΣ

Λόγος

Ἀπὸ τοῦ Οὐαλερίου τοῦ Ἀργυτίου λελεγμένος.

Προκαμόντας μετὰ τῶν τῆς ὁδοῦ πόνων ἀνιστᾶν τὰ λουτρὰ καὶ τὰ χρίματα προσδεῖ. μετὰ δὲ τούτων δεῖπνος, καὶ τρίκλινος. ἐν τῇ δὲ τραπέζῃ ὁ ἅλς τῆς βεβαίης φιλίας σύμβολον ὠρέγετο. τελευταῖον αἱ θοῖναι σὺν ᾠδαῖς παραμυρσίνην. Τοιαῦτα δὲ πάντα τῇ Παρθένῳ ἡ Ἐλισαβὲθ ἡ εὐαχοῦσα ἐκσκεύασε, οὐ γὰρ ἦν θέμις. Τὸν μὲν τρίκλινον σὺν χάρισι στορνῦσθαι ἔδει τῇ ξένῳ κεχαριτωμένῃ, τὸν δὲ ἅλα οὐκ ἄν. αὐτὴ γὰρ σαμυνία ἐστὶ τοῦ θεοῦ. καὶ τῆς γῆς ἅλς. Πρὸς δὲ τούτοις ἐτίθεντο τὰ σιτία διὰ τοῦ Ἔρωτος μισθοῦ μόνου τίμια. Ἔπειτα λιγυρῶς [illegible] οἱ οὐράνιοι [illegible] τὰς ὀμφάς. οἱ μετὰ σπουδῆς τοῦτον ἐπέτειλαν μῦθον.

Ἔξιτε οὐράνιοι. νῦν δώματα λείπετ' Ὀλύμπου.
Νῦν ἀτρεκὲς θνατοῖς ἀγγείλατε πολύ τι χαίρειν.
Χαῖρε μέλημα θεοῦ: Σὺ καλῶς νῦν πάντα πεπονθεῖς.
Καὶ ἅμα Παρθενικῶν, καὶ μητέρος ἆθλον ἀποίσῃ.
Τετράκις ὀλβίστη ἔχε μητρὸς ὄνομα θεῖον.
Ἐνθάδε καὶ μηνῶν αἰεὶ αὐτὸν λάμβανε κόλπῳ.
Νεύμεθα δ' ἄμμες ἐς ἄντρον, ὅταν βρέφος ἤπιον ἕξεις.
Εἴδετε ἑταῖροι γλάγος ὡς ἔρρευσε παρειῶν:
Φάτε καὶ νεῦσον τ' ἐς γῆν. ἄγε λέγετ' ἀοιδῶν

Οὕτως, λεγομένου τοῦ δείπνου, ὡς Ἔρως ἐκέλευσε, τῇ ξένῃ τῇ θείᾳ ἡ Ἐλισαβὲθ προσφέρετο.

EXCEPTÆ AB ELISABETHA VIRGINIS MENSA HOSPITALIS

Orationis Græcæ Habitæ

A VALERIO ARIGVTIO PERVSINO. PARAPHRASIS.

DEFESSOS ab itinere hoſpites lauacrum, & vnguēta leuabant: inde cœna reficiebat Hoſpitalis. Primum omnium tricliniis inſtratis apponebatur ad primam menſam ſal, vt amicitiæ conſtantia monſtraretur: quādo Salis eſt efficaci aſperſione durare corpora, & interitus ſecura præſtare: addebantur poſtea cæteri miſſus: ad myrtū denique canebatur. Hæc omnia ne peregrinæ Virgini exhiberet Eliſabeth, dignationis excellentia ſupremæ prohibebat. Et triclinia quidē inſternere poterat, tribus conſecrata Gratijs: quia plena Gratijs Virgo erat: feſſæq; mortalitati puluinar, & requietē inſtrauerat; at nefas duxit apponere Sal: ne Virginali fidei, aut integritati detrahere videretur, & ſanè nouerat Virginē lepidam eſſe venuſtatē Cœli, & ſal Terræ, quæ fatuam mortalitatē noſtram ita condiuerat, vt allicere poſſet Numen, & inuitare Connubium. Appoſuit tamen Eliſabeth fercula tenuia quidem, ſed magno parata ſumptu, quia precio Amoris comparata. Et memorans olim Abrahamo ſub tres incidiſſe hoſpites, vnumq; cultu Numinis adoratum: ipſa etiam beatiſſimum, vt ita dicam Triumuiratum in vna Virgine venerata, ſubcineritiū panem, Diuinitatis in luto abditæ ſymbolum; & tenerrimum Vitulum, mortalitatis ſcilicet victimam; & pro ſecundis menſis butyrū, & lac, hoc eſt beneficentiæ diuinæ conciliatæ per Virginem dulciaria præparauit: ad myrtum denique, vt caneretur de Cœlo Melicos aduocauit, qui Deiparam exornarent.

Ite foras ſuperi, patriumq; relinquite Olympum.
Nunc plaudunt agris mortalibus otia Pacis.
Cura Dei ſalue, eueniunt cui dextera cuncta;
Virginis, & pariter Matris, quæ vota tuliſti,
Ter felix: ſcbolem foueas per viſcera Diam,
Perq; nouem geſtes felicia pondera menſes.
Nos etiam ſtabulum, paries vbi Virgo, colemus.
Vidiſtis ſocij ſubito, vt perfuſa pudore
Erubuit, rupitq; oculos. Vos rumpite cantus.

Ita menſæ hoſpitalis cerœmonias munificentia planè regia Modiperator Amor in Eliſabetha Virginem hoſpitam excipiebat. Dixi.

DECE-

DECEDENTE AB ELISABETHA VIRGINE SYMBOLVM SIVE TESSERA HOSPITII

Carmen Partheneroticum.

HABITVM A' GEORGIO SPINOLA GENVENSI,

SI neſcis, perij: mihi ſoſpita diua recedit
Sola ſalus miſero. Viuo cum proxima Virgo eſt,
At quoties aberit, toties & Vita recedit.
Florea contingit mihi mens, Sol aurea diua eſt,
Si quando abſcedat, tum funeris exoritur nox.
Vt ſemel aſpexi, noſtriſq; illa hoſpita tectis
Succeſſit: mihi me rapui; totiſq; volaui
Niſibus, inque vna duco nunc Virgine vitam.
Vita ibi cum corde: hic ſolum mea reſtat imago.
Quæ vidi nunquam Soles videre priores.
Cætera mi ſordent vbi diuam proximus hauſi;
Cætera pulcra forent niſi me Diuæ ora beaſſent.
Proh quales zatheo fudit de pectore voces.
Totum certè inſtar diuinæ vocis in illa eſt.
Certè aliquid ſecum fouet illa, abditq; repoſtum.
Magnum aliquod geſtat pollentis philtron Amoris.
Nota ſibi eſt nimium, quodque abdit, vibrat, & vrit.

Vno me aſpectu cepitque, vſſitque volentem:
Meque habet altus amor, dius me corripit æſtus,
Et maior mentem Deus vrget. Virgine in vna
Hæreo, & inſuetis diuexor motibus impar.
Cor malè tabeſcit, captat tamen otia pacis:
Sponte ardet, largeq; gemit, nec flere coacto
Proderit. at lacrymans ridet; fruiturque dolore:
Candida pax me deſtituit, nec prælia ſector.
Et ſpero metuoq; ſimul, rigeoq; flagroq;
Aſtra ſuper volito, ſed vallibus hæreo in imis,
Dumq; nihil capio, terras complector, & vndas.
Spem nempè ingentem tenuis ſinus excipit ægrè.
Sic me diua egit. ſic vis verſauit Amoris.
Nunc iterum in montes, Iudæaq; culmina greſſum
Colligit: at mihi non vlla cor arte quieſcit.
Ne ſine me abſcedat, concedet cor mihi ſecum.
Non ibi ſum credas vbi ſum, à me diſto libenter.
Iret cor. Tamen illa negat; comitemq; recuſat.
Cor ſuſpirat amans: curaſq; è pectore proſlat.
Hei mihi in has auras mea ſpes diſſlata peribit.
Ibit diua procul mea fax: at flamma manebit
Intima, & exſtillans erit ignis lacryma teſtis.
Quid moueas anime? ingenium nil torpet amanti.
Scis quid agam demum? Hoſpitij de more paranda eſt
Teſſera cum xenijs, & grati Symbola Amoris.
Quæ Cœlum dotale premit, quæ numine diues
Imperio terras, tractuſq; coercet Auernos:
Munera, & hoſpitij tenuem indignatur honorem.
Vnum amat: hoc ſtudeam. ne lubrica temporis ætas
Deterat hoſpitij monumenta; vt teſſera vtrinque
Aptetur, ſciſſaſq; dein diſſecta per oras
Dimidiet partes, vt ſi quando hoſpita rurſus
Tecta hoſpes viſat: coniuncto fragmine monſtret
Integram tenuiſſe fidem, iurataq; dicta.
Quare age dum Virgo tecum, numenq; moratur;
Teſſera ab integro quæ diuidat vna duorum
Pectora, & adiungat, tibi compingatur. Amoris

Hos

Hoc opus eſt: ipſi facile conflantur in vnum
Pectora diſcidio qua ſeparat inde ſalubri.
Quod fortaſſis amas tibi qua præſentia demit
Acrius, & demum cum perdis tua tum bona ſentis.
Dimidio alterius complectitur alterum, vt vnum
Se ſibi non reddat, ſed pars ſibi diſſita, ſecum
Dimidium ſeruet, reliquum permittat abeſſe.
Sic iubet vt pariter contingat Vita duobus
Vnica, in alterius dum permeat oſſibus alter.
Miſcet Amor formas, vnumq; effingit Amantes,
Et quia pars ſeſe ſibi iungier ambit: abiſſe
Dum ſentit partem, per corda aliena requirit,
Inuentamq; fouet, ſtudioq; affectat anhelo.
Perſpicuo ſtudet in ſpeculo quod finxit Amoris
Flamma, animus; ſeſe videt intimus, & ſua tentat
Signa, atque agnata congaudet imagine formæ.
Sic olim expreſſos oculos puer, oraq; cernens
Plauſitat ipſe ſibi, blanditaq; in Icone figit
Oſcula, & amplexu prenſat ſua ſymbola inani.
Sic ſe mens ductu cogentis verſat Amoris,
Atque abit exterius, ſeſeq; oblita relinquit.
Ac veluti deprenſa mari, & ſtrepitantibus Euris
Cymba per vndoſos rapitur ſine remige tractus.
Nec ſatis eſt mediam ſibi viuere; tota liqueſcit,
Atque nouos animos, nouaque induit ordia mentis.
Quid non præſtat Amor? mortalia numine complet
Pectora, & afflatu reddit diuina potenti.
Iam nihil humanum ſapit vltra: pectora ſentis,
Atque ſinus penitus deceſſiſſe. omnia perdit,
Vota priora: abicit curas, & ludicra ducit
Seria quæ quondam ſtudio inſpectabat inani.
Deſipiunt Charites; vernanteſq; oris honores:
Funeſtè viridant horti, Roſa ſordet in oſtro,
Quin etiam gazis quas tellus vndique apertis
Effundit gemmas rutilumq; igneumq; metallum,
Subiectaſq; plagas pelagi, ſpatia alta globorum,
Sideraq; & latè complectentem omnia mundum

 Terrige-

Terrigenaſq; , animus , procereſq; comantis olympi,
Ipſam etiam ſuperum ſedem,cumulumq; decorum ,
Deſpicit . aſt vno precio contentus Amoris
Diuinis inhiat titulis formamq; Deumq;
Induit allapſu propiore, hominemq; relinquit.
Quid mea felici non tentas pectora niſu
Acer Amor, memeq; mihi furaris,amice !
Da facilem votis aurem, noua degener orſa
Aggrediar, profugusq; mei mihi diſtrahar vltrò ,
Quo tu cunq; rapis. quid non vis cogit Amoris ?
Mortales infert ſuperis, æquatq; Tonanti.
Ipſum etiam rerum dominum , qui fulmine terras
Concutit : æterna qui ducit origine ſeclum :
Quique ſupercilio Indigetum, Alituumq; minorum
Numina perterret : qui fœdere temperat æquo
Annorumq; horas; terræq; vndæq; tumultus :
Omnia qui luſtrat, vegetatq; fouetq; benigna
Virtute infuſus : qui cœca pericula, & æſtus.
Atratamq; luem,fletusq; & funera ridet :
Arbiter excelſa mundum ſtatione coërcens :
Ipſum etiam peruaſit Amor ; rapuitq; Tonantem .
Terrigenum nuper ſtimulatus pectora curis
Se ſibi diripuit, ſceptrumq; oblitus , & orbis
Imperium penè exoſus : mortaliaq; ora
Induit , atque vices induxit vultibus æquas.
Ergo inijt luſtrorum orbes, inijtq; minantis
Iura necis;lacrymaſq; truces, ſociosq; labores
Pallentesq; metus , & funera dira vocauit :
Sic Amor omnipotens præſtaret numine : idipſum
Si non eſſet Amor numen. ſic Vincit Amoris
Vis etiam ſe,cum ſibi demit , & altera quærit
Queis ſeſe inducat rurſum, ſic conflat, alitq;
Igne animos auido, fingitq; atque arctat in vnum :
Diuiſoſq; ſimul tali ratione refundit ;
Alter, vt alterius ſtupeat ſe viuere ſorte .
Dimouet è ſeſe, nec ſuſtinet acer amantes
Eſſe ſuos Amor : inq; alios transfundit, & vrget

Ire

Ire ſinus, hominesq; Deo, ſublimiaq; imis
Iungit, & aggreſſus numen quaſi diripit. An non
Aduertis! Deus ipſe ſibi ſine fraude relictus
A ſe diſcedit, perq; omnia fuſus amore,
Omnibus incumbit, lapſuſq; vigore benigno
Et rerum cauſas animat, nutritq; propinquus,
Immenſiq; operis ſe cunctis partibus aptat!
Et viget in lymphis, exundat in æquore, in orbes
Voluitur, effœta ſolers tellure reſidit;
Et ſapit in pomis, in floribus emicat, ardet
In flammis, nitet in gemmis, radiatq; ſub aſtris,
Sufficit & robur dextræ, frontique decores,
Fulmine terrificat, pacaliq; Iride ſedat
Idem Terrigenas. Idem vndiq; & vndiq; oberrat
Et ſtudio cunctis ſe miſcet rebus amico.
Nil eſt quod non poſſit Amor. ſperemus Amantes
Virginis. abſceſſum ſolabimur arte & Amoris
Teſſera iam fiet de cordibus vna duobus.
Teſſera quæ abſceſſu nutantia corda ſupremo
Dimidiet memor hoſpicij, legumq; ſacrarum.
Sic mihi me demet, ſic me mihi Virgo relinquet.
Sic licet ire: ibit pernix, vnàq; manebit
Hoſpita. id Eliſabeth longæua, & clauſus anili
Ventre puer prior effecit. ſibi numinis addit
Particulam. Quarè prognatus imagine luces
Ludet inexpertas. araſq; & thuris acerram,
Numinis & votum, arileſq; videbit honores
Deferri, & ſimili dicetur nomine Numen.
Vſque adeò ingenioſus Amor commutat Amantes.
Ergo age dum tendis Virgo hoſpita periuga, perq;
Compita cœptum iter: abſceſſum mea Teſſera ſignet
Vt quæ vel ſeiungit Amor, vel nectit in vnum
Pectora conſimili ferueſcant acta vigore.
Et ſi quando memor noſtræ quam tu hoſpita nuper
Mentem inuiſebas, ſeriem voluentibus annis,
Sub tua tecta vides, accommoda teſſera monſtret
Nos vixiſſe tuos. ſimiliq; arſiſſe calore.

Virgo licet pergas : iam teſſera noſtra parata eſt.
Me cape dimidium, aut ſi malis, accipe totum.
Te modo dimidiam aut ſi malis reddito totam.
Sic mihi me demes, ſic me mihi Virgo relinques.

VIRGINI DEIPARAE IN ELISABETHAE HOSPITIVM DIVERTENTI

Occurſus

METRIS MISCELLANEIS

Montani, Euphonillus, Corydon, Melanillus.

MELOS PRIMVM.

FALLIMVR ! an properat Virgo ? properate ſodales.
Monticolæ, incedit ſupremo in vertice Virgo.
Euphonille quid ſileſcis ?
Cape plectrum cape plectrum
Quate chordas, quate montes.
Moduliſq; digitiſq;
Euphonille ne ſileſcas.

Euph. *Has certè amicat auras,*
Mulcetq; diua Solem,
Tam lepidè Zephyrus flat,
Tam placidè rutilat Sol.
Vidiſtis vt repente
Riſere teſqua circum ?
Et platani ſtreperæ ſunt
Et coryli ſonitum dant.

Mæſtus

Mæſtus receſſit horror;
Et vmbra ſyluicultrix,
Hinc abijt minitans nex,
Huc hilaris redijt pax.
Funeſta iere Tigres,
Et ſquamei dracones:
Nec rabidus fremitat dens,
Nec feritas vlulat trux.
Huc Virgo ſi propinquet
Feliciteq; montes;
Si niueus celeret pes,
Si propior radiet frons;
Nemus hoc, nigræq; ſyluæ
Fient pares olympo;
Sic properet ſuperum lux,
Sic aberit nemorum nox.

Cor. *Si malè non fallor; ſpecula proſpecto ſodales*
Diuam accedentem, huc auidas conuertite luces.
Proſpectum capite; inceſſum, vultumq; notate.

Mont. *Deſipis ô Corydon, qui te tibi diſtulit error?*
Cerne iterum Corydon; nihil eſt quod lumina ſpectent.

Cor. *Certè ego decipior, me vis illuſit Amoris.*
Parcite qui noſtis ſibi ſomnia fingere Amantes.
Melanille ne moreris,
Ad lugubres auenas
Tenua meos dolores,
Melanille ne moreris.

Mel. *Me fugit heu vox;*
Sic male diſturbat funeſta me nox.
Et inter errores,
Nigroſq; mœrores,
Mi cor inhorreſcit,
Et malè tabeſcit,
Sicabit heu vox
Sic malèdiſturbat funeſta me nox.
Eſt mori. mi mora.
Quin ades Aurora?

Et

Et tenebras quatis:
Nam perimor fatis.
Sic abit heu vox;
Sic malè diſturbat funeſta me nox.
Aut fallor, aut viuam:
Nam conſpicor diuam.
Me cura relinquat.
Iam diua propinquat.
Sic redit en vox.
Sic benè diſſoluit funeſta me nox.
Qui fallit aſpectus
Mi lancinat pectus:
Nil credite: biantes
Falluntur amantes.
Sic abit heu vox:
Sic malè diſturbat funeſta me nox.
Nunc vera procedit,
Nunc cernite accedit:
Nunc ora notaui,
Greſſumq; probaui.
Sic redit en vox:
Sic benè diſſoluit funeſta me nox.
Heu rurſum deludor,
Heu dulci ſpe nudor:
Me diua repellit,
Me diua feſellit:
Et perit heu vox,
Et malè diſturbat funeſta me nox.

Cor. *Et nihil, & nimium videt, idem cæcus, & idem*
Argus Amor. Corydon oculis nil proſpicit vltra

Mont. *At quid cunctamur? Diuæ occurramus, & vltrò*
Montani properemus iter, propiusq; beatos
Spectemus vultus, atque obuia ſigna ſacremus.

HORTENSES

MELOS SECVNDVM.

Tityrus Chorus hortenſium Sonoriſcus.

Vidiſtis? Summo fixit de vertice ſignum
Diuæ accedentis Corydon, montiſq; Coloni.
Chor. *Vidimus, & pariter noſtris in vultibus ardens*
Fixit Amor ſignum, noua gaudia. diua propinquat.
Tit. *At quamdiu nectet moras.*
Chor. *Mora leuis per horam eſt.*
Tit. *Morior: nimis moratur.*
Aeuum integrum per horam it.
Chor. *Volat hora, vix & hora eſt.*
Tit. *Mora Amoris nimis hora eſt.*
Chor. *Interea ſertum compinge, & floribus adde*
Carmen Amœbaum, tecum, Sonoriſce, canemus.
Son. *Pinge flores, compinge odores belle Cæli ros.*
Necte ſerta blandita diuæ necte quæſo flos.
Lux odorum, Regina florum, Verna Amorum pax,
Pompa Veris, Iucunda Siren, Roſa prati fax,
Virginali necte fronti necte ſertum floribus
Chor. *Quin pergis Sonoriſce roſas contendere diuæ.*
Iunge lilium niteſcens, iunge ſerto lilium.
Inter omnes diua flores diua adoptas lilium.
Tit. *Plecte dextra, plecte ſertum plecte Sertum Virgini.*
Chor. *Hyacinthum fer Amynta.*
Fer liguſtrum Tityre.
Florille fer narciſſulos.
Amaranthos Leporille.
Vettonicas Menalca.
Addat violas Alpheſibæus,
Tulipasq; Thyrſis addat, Chromis addat Anemonas.
Tit. *Quidquid eſt vbique florum,*
Quidquid eſt vbique odorum,

Quidquid

Quidquid aut palleſcit auro,
Aut vireſcit in ſmaragdos,
Aut rubeſcit in pyropos,
Aut niteſcit in topazos:
Nubilo quidquid nigrore,
Glaucino quidquid virore,
Candido quidquid nitore,
Nigricat, vireſcit, albet.
Deque ſyluis, deque pratis ferte gazas floreas.
Chor. Adſumus & florum viduauimus arua nitore.
Adſumus omnes.
Tit. Bene eſt, adeſte Diuæ
Pancarpiam coronam
Compingamus, adeſte.
Tit. Tibi ſertum, tibi Diua
Tibi dextra laborat.
Sed qui laborat non amat.
Tit. Textor Amor florum, quod teximus imbue ſertum.
Chor. Textor Amor florum texit ſub floribus angues.
At ſalubribus laceſſunt
Amoris angues morſibus?
Cura Amoris anguis eſt.
Tit. Mordeat me cura Diuæ:
Angue Amoris mordear.
Ictus ſic peream, ſi habet
Amor venenum frigidum.
Chor. Quæ mora? coniuncto diſponite flore, ſodales,
Serta Diuæ: perge cantus Sonoriſce compingere.
Son. Nulla mihi vox:
Virgo dum longè eſt.
Cæca premit nox:
Nullus cui Sol eſt:
Iam me vita iam mo mœſta relinquit:
Et inter ecce flores,
Et inter ecce odores
Vitale me repente lumen extinguit.
Quid moraris vſque diua quid quid quid?

Sic relinques diua mœſtum ſic ſic ſic ?
Me benigna diua perdes me me me ?

Tit. *Quid carmen iuuat in mœſtas vrgere querelas,*
Et curis terere ingenium : breuis hora leuabit
Mœſtitiam : noſtros vbi Virgo intrauerit hortos :
Et iam credo prope eſt : mihi ſigna experta notaui :
Nam placidos ſenſim tenuarunt alba nitores
Lilia, & elanguet Roſa fœta ruboribus oſtri,
Sic etiam languent Cœlo examinata ſereno
Sidera, cum properat Phœbææ lampadis ardor

Chor. *Tu mihi nequidquam ſolatia Tityre captas :*
Nam mea abeſt certè Virgo, nec certa propinquat.
Vt ludor, falſis incaſſum credulus auris ?
Vota ſinu maiora meo ſecura putaui.
Credere nunc didici:ſubitò malè creditur. inde
Pondere librabo mentis quæ deferet aura.

Tit. *Falleris hic etiam. qui ſerò credere diſcit:*
Hic dediſcit Amorem.

SVBVR-

SVBVRBANI

MELOS TERTIVM.

Chor. Suburb. Excubitor, Montani, Hortenſes.

QVi campos ſumma proſpectas arce Rubene
An cernis noſtras ſi Virgo appellet in cras?
Exc. *Longe ego proſpicio venientes agmine turmas*
Agreſtis illas ambit ornatus: manu
Ramos prætendunt, & nexos compede flores
Ch.Sub. *Sed quid præterea ſpectas ne noſtra moreris*
Gaudia: diſſoluas dubia ſpe pendula corda.
Exc. *Magnum aliquid certè proſpecto, oculiq; liqueſcunt,*
Et labat obtutus tum me ſacer excutit horror.
Hic copia affluentis
Decoris omnis it.
Oculus nitens columba,
Capillus auri grex.
Vittata labra cocco,
Tonſaque fœta dens:
Fragmen genæ ruboris
Collumq; turris eſt:
Ceu capreæ gemelli:
Quos lilij explet flos
Duo binnuli: tumeſcit
Papilla diuæ ſic.
Hic copia affluentis
Decoris omnis eſt.
Vna mihi dubio ſub pectore cura reſidit.
Nam fuſcus eſt oris color,
Diua tota candor eſt.
Sol euntem decolorauit: tamen formæ decor
Integer in ore dia detrahit laudis nihil.
Eſt Sole Virgo decolor,
Ipſa quoque Solem decolorauit ſoror,

Simul

Simul & parens Amoris
Quem contexit in vmbra.

Sub. *Fruſtra adhibes cauſſas: vix eſt cur Diua probetur.*

Exc. *En prope monticolum, atque hortis aſſueta caterua*
Procedit: facilè accedet cur Diua probetur.

Sub. *Quid vos impulit ò gens*
Montis colona? quid vos
Indigenæ Hortorum, & Flora proxima cura.

Mo.Ho. *Hùc nos diua volentes*
Traxit diua, repente
Lapſa ab ethere ſummo.

Sub. *Quid eſt, quid eſt referte*
Vnde diua probetur.

Mo.Ho. *Mille mille mille Diua mille monſtrat teſſeras*

Mont. 1. *Notus amnis eſt propinquus*
Vbi montis iuga vergunt;
Hic æſtuoſus inter
Vndasq; multigrumas,
Ripaſq; tortuoſas
Celeri agitur rotatu.
Hic pedem vix illa fixit
Furor illicò reſedit.
Muralis vnda ſemitam coronalem
Hinc inde ſtruxit, & parauit argento,
Veſtigioq; ſicco
Diua per vdas iſſet arenas,
Arca nempe Numinis,
Niſi lèniter fremiſcens
Ad oſculum latenter
Ludibunda fluxet vnda,
Et momordiſſet oras
Pallæ fluentis & pedem
Mille mille mille Diua mille monſtrat teſſeras

Mt. 2. *Per teſqua, perque ſaltus*
Saui infremunt leones,
Mugitibusq; terrent,
Et rictibus laceſſunt,

Et va-